

## SITUAȚIA GEODEMOGRAFICĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA ÎN CONTEXTUL ÎMBĂTRÂNIRII POPULAȚIEI

**Natalia POIATA**, studentă, Facultatea de Științe Reale, Economice  
și ale Mediului, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți  
Conducător științific: **Victor CAPCELEA**, dr., conf. univ.

**Abstract:** *This scientific article contains information about the geodemographic situation in the Republic of Moldova in the context of demographic aging. This research included analysis of the main demographic indicators of population aging. The topicality of this study is determined by the fact that demographic aging generates a series of consequences in demographic, economic, social and cultural aspects.*

**Keywords:** *demographic aging, population age structure, population aging coefficient, average age, Republic of Moldova.*

### Introducere

Populația considerată ca sistem se compune dintr-o serie de subsisteme sau subpopulații, a căror constituire se face pe baza unor caracteristici semnificative și a variației lor. Pot exista tot atâtea subpopulații câte caracteristici – calitative sau cantitative – pot fi asociate unei populații [8].

*Îmbătrânirea demografică* constituie o deplasare a structurii pe vârste a populației spre vârstele mature și este determinată de procesul tranziției demografice (tranziția de la niveluri înalte ale natalității și mortalității, specifice regimului de reproducere a societăților agrare, la niveluri scăzute ale natalității și mortalității, caracteristice societăților industriale) [2].

*Scopul lucrării* constă în cercetarea situației geodemografice din Republica Moldova în contextul îmbătrânirii populației.

### Material și metode

Analiza procesului de îmbătrânire a populației din Republica Moldova se fundamentează pe datele recensămintelor populației din anii 1930, 1959, 1970, 1979, 1989, 2004, 2014 și pe datele mai recente ale Biroului Național de Statistică, publicate pe site-ul oficial.

La studierea procesului de îmbătrânire demografică a populației din Republica Moldova se utilizează frecvent următorii indicatori:

*Structura pe vârste a populației* – se determină ponderea (%) următoarelor structuri de vârste [5]:

- copii – 0-14 ani;
- populația în vârstă aptă de muncă – 15-59 ani;
- populația vârstnică – 60 ani și peste.

*Coefficientul îmbătrânirii populației* – reprezintă numărul persoanelor în vârstă de 60 ani și peste la 100 locuitori și se calculează după formula de mai jos [7]:

$$\hat{I}m = \frac{P_{60+}}{P} \times 100.$$

unde:

$\hat{I}m$  – coeficientul îmbătrânirii populației;

$P_{60+}$  – populația în vârstă de 60 ani și peste;

$P$  – numărul populației în anul de referință.

*Vârsta medie a populației* – se determină ca media aritmetică a mijlocului intervalelor, ponderată cu numărul persoanelor de vârsta respectivă, după formula [7]:

$$V = \frac{\sum (x+0,5) P_x}{\sum P_x}$$

unde:

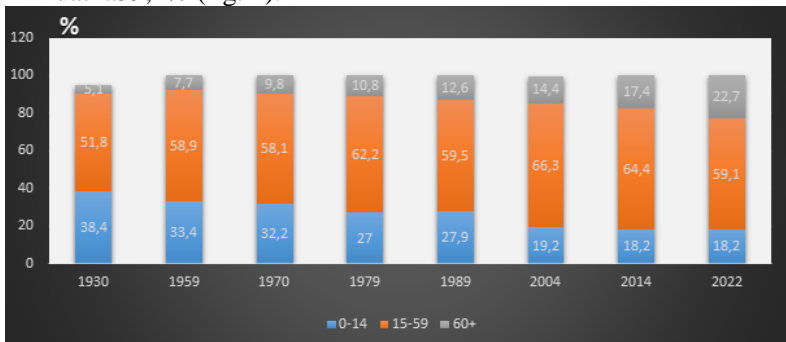
$x$  – vârsta în ani împliniți;

$P_x$  – populația în vârsta de  $x$  ani în anul de referință;

0,5 – constantă (jumătate de an, considerată drept echivalent mediu al variației abaterilor față de data exactă a împlinirii unei vârste oarecare).

### Rezultate și discuții

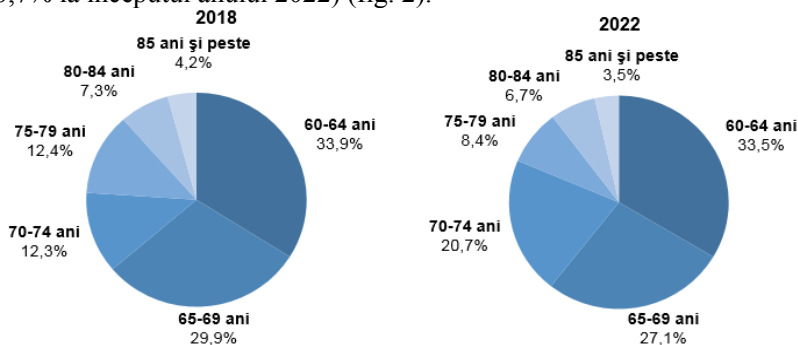
În Republica Moldova, în perioada anilor 1930-2022, ponderea persoanelor vârstnice de 60 de ani și peste a sporit de la 5,1% la 22,7% și a diminuat considerabil proporția persoanelor tinere de 0-14 ani, de la 38,4% la 18,2%. În aceeași perioadă de timp greutatea specifică a populației adulte cu vârsta de 15-59 ani a evoluat de la 51,8% la 64,4% în anul 2014, în anul 2022 ponderea lor s-a diminuat la 59,1% (fig. 1).



**Fig. 1.** Distribuția pe mari grupe de vârstă a populației din Republica Moldova (%) [1, 6]

Din punct de vedere numeric, efectivele persoanelor vârstnice în Republica Moldova au sporit de 4,5 ori, de la 146 mii persoane în anul 1930 la 558,8 mii în anul 2022. Se știe că în cazul în care ponderea populației vârstnice depășește nivelul de 12%, populația este îmbătrânită demografic [4]. Populația Republicii Moldova a atins cota de „îmbătrânire demografică” de 22,7% în anul 2022. Asemenea valori evidențiază o tendință clară de îmbătrânire demografică (fig. 1).

Ponderea populației în vârstă de peste 60 ani este în creștere continuă. În ultimii cinci ani a crescut cel mai mult ponderea vârstnicilor din grupul de vârstă de 70-74 de ani – cu 8,4 p.p. (de la 12,3%, la începutul anului 2018, până la 20,7% la începutul anului 2022) (fig. 2).



**Fig. 2.** Populația vârstnică pe grupe de vârstă, la începutul anilor 2018 și 2022 (%) [1]

La începutul anului 2022, coeficientul de îmbătrânire a populației în Republica Moldova a constituit 22,8%, ceea ce corespunde unui nivel înalt de îmbătrânire demografică. Comparativ cu începutul anului 2018, acesta a înregistrat o majorare cu 2,8 puncte procentuale (tab. 1).

**Tabelul 1.** Coeficientul de îmbătrânire al populației, pe sexe, la începutul anilor 2018-2022 [1]

|         | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 |
|---------|------|------|------|------|------|
| Total   | 20,0 | 20,8 | 21,7 | 22,4 | 22,8 |
| Bărbați | 16,7 | 17,5 | 18,3 | 18,8 | 19,1 |
| Femei   | 23,0 | 23,9 | 24,9 | 25,6 | 26,2 |

Diferențe se observă și în repartizarea pe sexe, coeficientul îmbătrânirii populației feminine, la începutul anului 2022, fiind cu 7,1 p.p. mai înalt față de cel al bărbaților și a constituit 26,2%, comparativ cu 19,1% în cazul bărbaților (tab. 1).

Principali indicatori cu valoare medie utilizați în aprecierea procesului de îmbătrânire demografică sunt *vârsta medie* și *vârsta mediană*.

În timp ce vârsta medie a populației Republicii Moldova în perioada 1959-2014 a crescut de la 27,6 ani la 37,1 ani, vârsta mediana s-a majorat de la 24,7 ani la 34,8 ani (tab. 2).

**Tabelul 2.** *Indicatori principali cu valoare medie utilizați în aprecierea procesului de îmbătrânire demografică [3]*

| Indicatori statistico-demografici | 1959 | 1970 | 1979 | 1989 | 2004 | 2014 |
|-----------------------------------|------|------|------|------|------|------|
| Vârsta medie                      | 27,6 | 29,5 | 31,2 | 31,8 | 35,4 | 37,1 |
| Vârsta mediană                    | 24,7 | 26,4 | 27,4 | 29,4 | 33,4 | 34,8 |

### **Concluzii**

1. Evoluția indicatorilor statistico-demografici în perioada 1930-2022 evidențiază o tendință clară de evoluție a procesului de îmbătrânire demografică a populației în republică.
2. Rolul principal în dezvoltarea fenomenului „îmbătrânirii demografice” l-a jucat reducerea natalității, în timp ce scăderea mortalității sau creșterea duratei medii de viață au avut un rol secundar.
3. Procesul de îmbătrânire demografică în Republica Moldova este mai avansat în mediul rural și la sexul feminin, comparativ cu mediul urban și sexul masculin.
4. În Republica Moldova, în perioada anilor 1930-2022, ponderea persoanelor vârstnice de 60 de ani și peste a sporit de la 5,1% la 22,7%, asemenea valori evidențiază o tendință clară de îmbătrânire demografică.
5. La începutul anului 2022, coeficientul de îmbătrânire a populației în Republica Moldova a constituit 22,8%, ceea ce corespunde unui nivel înalt de îmbătrânire demografică.
6. În profilul teritorial cei mai înalți coeficienți de îmbătrânire a populației în Republica Moldova este caracteristic raioanelor Briceni, Ocnița, Edineț, Dondușeni, Drochia și Cimișlia, unde se înregistrează circa 27,1-29,1 persoane cu vârsta de peste 60 ani raportat la 100 de locuitori.

### **Bibliografie:**

1. *Anuarul statistic al Republicii Moldova = Статистический ежегодник Републики Молдова = Statistical Yearbook of the Republic of Moldova* / Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova; colegiul de redacție: Oleg Cara (președinte) [et al.]. – Chișinău: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, 2022. – 452 p. ISBN 978-9975-3484-6-1.
2. GAGAUZ, Olga. Îmbătrânirea demografică a populației: tendințe și opțiuni. In: *Akados*, nr. 4 (27), decembrie 2012, pp. 82-87. ISSN 2231-0584
3. GAGAUZ, Olga. Situația demografică a Republicii Moldova: starea actuală, factori determinanți și perspective pentru deceniile următoare. [online] [citat 24 ianuarie 2023]. Disponibil: [http://dspace.ince.md/jspui/bitstream/123456789/1472/1/SITUATIADEMOGRAFICA\\_A\\_REPUBLICII\\_MOLDOVA\\_STAREA\\_ACTUALA.pdf](http://dspace.ince.md/jspui/bitstream/123456789/1472/1/SITUATIADEMOGRAFICA_A_REPUBLICII_MOLDOVA_STAREA_ACTUALA.pdf)
4. MATEI, Constantin. *Problemele metodologice ale prognozei demografice*. Chișinău: Evrica, 2002. – 152 p. ISBN 9975-941-85-0.

5. MATEI, C., PALADI, G., SAINSUS, V. *Cartea Verde a Populației Republicii Moldova / Comisia Naț. pentru Populație și Dezvoltare / grupul de aut.: Constantin Matei, Gheorghe Paladi, Valeriu Sainsus [et al.]; consultanți intern.: Sergei Scherbov, Nicolai Botev, Vasile Ghețau. – Chișinău: Statistica, 2009. – 56 p. ISBN 978-9975-4034-9-8.*
6. *Moldova în cifre: Breviar statistic /Irina Cemîrtan, Elizaveta Todică, Mariana Eni [et al.]. Chișinău: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, 2022. – 41 p. ISBN 978-9975-53-418-5.*
7. *Populație și demografie. Metadate Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova (BNS).* [online] [citat 05 martie 2023]. Disponibil: <https://statistica.gov.md/files/files/Metadata/Populatia.pdf>
8. VERT, Constantin. *Geografia populației: teorie și metodologie.* Timișoara: Mirton, 2001. – 208 p. ISBN 973-585-468-6.